

A szegedi ezredes leveléből.

Nónay Dezső ezredes, a szegedi 5. sz. magyar királyi honvéd ezred parancsnoka családjához intézett leveléből alkalmunk van a következő közérdekű részleteket közölni:

Egy kis lengyel falu paplakából írom e sorokat. Egy óra múlva indulunk és már teljesen fel vagyunk készülve. Hogy honnan, merre megyünk, azt persze nem irhatom meg. A lapokból bizonyára már tudjátok, hogy Lemberget katonai magasabb szempontokból, mint nyílt várost fel kellett adnunk, bár éppen a mi hadosztályunk Lemberg előtt visszaverte az oroszokat és szép győzelmet aratott. Rendkívül heves szuronyroham folyt egy községért, amelyből kivertük őket. Szeptember 1-én a mi dandárunk megtámadta az oroszokat s dacára annak, hogy nem volt tüzérésünk, nekik pedig volt, visszazoritottuk őket. Az ezredem nagyon kitüntette magát, katonáink valóban vitézül harcoltak a gyilkos ágyutüzben.

Annyit mondhatok, hogy a legénységnek rendkívüli fáradalmakat kellett kiállania. Tegnap (szeptember 6.) hál' Istennek, pihenő napunk volt s ágyban aludtam két éjszakát, ez rendbe hozott, bár a második éj folyamán messziről hangzó ágyudörgés zavarta álmunkat. Isten kezében az életünk. Azt hiszem, hogy nagyobb fáradalmak, mint eddig, már nem várnak reánk. Nagy meneteleket csináltunk éjjelnappal, alig pár órát pihenve.

Egy éjszaka beásott állásban voltunk, egyszerre csak megszólalt a puskaropogás a sötétségben. Az oroszok riasztottak föl bennünket, de csak kis erővel támadtak, egyedüli céljuk csak az lévén, hogy minket kimerítsenek. Egy földmélyedésben beásva aludtunk szalmán, most ugyanis még künt van a gabona és sok a szalma.

Majdnem minden tisztnek van már lova, amiket a kozákoktól zsákmányoltunk. Egy néhány gránátot és srappnellit már kipakliztam, ehhez is praxis kell.

Ha nem kapsz akár egy hónapig is levelet, akkor se aggódjál. Folyton mozgásban vagyunk, a posta nem követhet bennünket.

A paplakban mély csend, csak magam vagyok benne, már indulunk. Miatlant ne aggódjatok!

TÖRÖKORSZÁG SEMLEGESSÉGE NEM ELADÓ.

Bécsbe jelentik Konstantinápolyból: Az entente hatalmak, félvén Törökország esetleges beavatkozásától Németország és Ausztria-Magyarország javára, tudomására adták Törökországnak, hogy beleegyeznek a kapitulációk megszüntetésébe abban az esetben, ha Törökország a mostani háborúban semleges marad. A porta erre azt felelte, hogy az ő semlegessége nem eladó. Egyben levonta a konzekvenciákat a hármast entente nagyköveteinek nyilatkozataiból és császári irádét bocsátott ki, amely a kapitulációkat megszünteti.

WILSON KÖZVETITÉSI AJÁNLATA.

A Newyork Herald párisi kiadása jelenti: Wilson elnök egy ízben már kísérletet tett a béke közvetítésére, törekvése azonban eredménytelen maradt. Wilson kötelességének tartotta, hogy tőle telhetőleg mindent megtegyen a siker érdekében a közvetítést tehát ismét meg fogja kísérelni.

Magyar légjárók a háborúban.

Aviatikusok a hadseregben.

— A Délmagyarország tudósítójától. —

Közel két hónapja áll már a harc, derék katonáink haláltnemvető bátorsággal üzik az orosz, dicső szövetségesünk pedig Páris kapuit döngeti. Nem kétséges immár az osztrák-magyar és német fegyverek győzelme, rövid idő kérdése az entent pusztulása. Legérzékenyebben Franciaország fogja tapasztalni, hogy az orosz barátságot nem lehet összeegyeztetni a kulturával. A kapzsi Anglia, a vad belgák és a fékevesztett szerbek még évtizedek múltán is borzongva fognak visszagondolni arra az időre, amikor velünk akartak ujjat húzni.

A most folyó háborúban kétségtelenül fontos szerep jutott Zeppelin gróf korszakos találmányának: a kormányozható léghajónak. Pillanatra előtűnik az ostromolt város fölött, borzalmas figyelmeztetésül bombát dob alá s máris eltűnik. A repülőgépekről kevesebbet hallani, de a beavatottak tudják, hogy a repülőgépek nem kevésbé fontos szolgálatot teljesítenek. Különösen megfigyelő szolgálatra alkalmas a gépmadár, mert könnyebben mozog, mint a léghajó s jóval gyorsabb.

Léghajók és repülőgépek.

Hadseregünk pillótái tulnyomó részben Lohner-féle biplánokon repülnek, míg a régebbi típusú Etrich-monoplánokat kizárólag a pilóta-növendékek a repülés elsajátítására használják. Ezeket a gépeket a bécsi Motorluftfahrzeuggesellschaft és a budapesti Magyar Léghajó és Repülőgépgyár szállítja a hadseregnek. Pár hónap előtt még egy magyar repülőgépgyár alakult Aszódon, ennek Bier főhadnagy a műszaki vezetője, a magassági világrekord birtokosa. A budapesti repülőgépgyár főmérnöke és főpilótája Wittmann Viktor gépészmérnök, az Európahirű kiváló repülő.

Arról, hogy a monarchiának hány légi járműve, vagy hány pilótája van, természetesen nem adhatunk felvilágosítást, csak annyit jegyezhetünk meg, hogy a hadsereg tiszt-pilótái a legnevesebb francia repülőikkel is sikerrel vehetik fel a küzdelmet.

Ostromolt erőd, vagy város bombázására csak elvéve használják a repülőgépeket. Ennek az az oka, hogy a repülőgép óránként átlag száz kilométer sebességgel halad és a levegőben egy helyben megállni nem képes. Majd, ha kitalálják azt, hogy a repülőgép egy város fölött egy helyben megálljon, éppen úgy alkalmas lesz bombavetésre, mint a léghajó. Ha az aviatikus a folyton haladó gépről egy bombát dob le — legalább 1500 méter magasan kell lennie, hogy az ellenség ne ne lőhesse — úgy a bomba nem esik egyenesen a gép függőleges irányában, hanem parabola alakban. Megesik azért, hogy a repülőgépről aláhulló bomba is eltalálja a célpontot, de ezt előre meghatározni a pilóta nem tudja.

Egészen másként áll a dolog a kormányozható léghajóknál: a Zeppelineknél. A kormányozható léghajó megáll a célpont fölött, a bomba tehát halálos biztonsággal függőleges irányban zuhan alá. A Zeppelin, mielőtt a bombát ledobná, szembe fordul a széllel, a motorokat elállítják, úgy hogy a bombavető az egy helyben álló léghajóról pontosan célba veheti az elpusztítandó épületet, vagy ellenséges katonaságot.

Pilótáink a hadseregben.

Mikor dicsőségesen uralkodó fenséges királyunk elindította seregi úriját a balkáni Fekete-kéz felé, a magyar aviatikusok is el-

érkezettnek látták az időt arra, hogy szolgálataikat a hadvezetőségnek felajánlják. A Magyar Aero Szövetség útján a következők jelentkeztek hadi szolgálatra: Wittmann Viktor, Prodam Guidó, Lányi Antal, Kvasz András, Tóth József, Székely Mihály, Teleky Tibor gróf, Minár Gyula és Dobos István, mindannyian okleveles pilóták. Uzelac alezredes, a hadsereg léghajó-osztályának parancsnoka a személyesen jelentkező Wittmannnt nyomban tábori pilótává nevezte ki, Prodam ajánlkozását köszönettel visszautasította, Minárt pedig fiatal korára való tekintettel nem fogadta el katonai aviatikusnak. Prodamot a visszautasítás leverte, de Uzelac alezredes — tekintettel arra, hogy Prodam egy korábbi balesetéből származó sérüléseit még nem heverte ki — nem engedte gépbe szállni a gyógyuló-félben levő lelkes pilótát.

Wittmann Viktort a hadvezetőség egyelőre a budapesti repülőgépgyárba rendelte, ahol vezetése alatt készülnek a gépek a hadsereg részére. Van olyan nap, hogy Wittmann négy-öt gépet repül be a Rákoson. Ezeket a gépeket aztán a főhadiszállásra szállítják. A többiek közül eddig Kvasz András érte el a legszebb sikereket, már alig hiányzik néhány felszállása ahhoz, hogy tábori pilóta legyen. Tóth és Lányi is kiválóan működnek a fischamendi repülőtéren, ahol Székely, aki már két év óta tábori pilóta, képezi ki az újonc repülőket. Azokat, akik a tábori pilóta vizsgát leteszik, a haretéri csapatokhoz osztja be a hadvezetőség.

Az osztrák-magyar léghajós ezredben több tényleges magyar tiszt is van. Így: Sohár József főhadnagy, az újvidéki katonai repülőtér parancsnoka, Fekete Örs főhadnagy tábori pilóta, Lossonezy Zoltán hadnagy és Király Kornél főhadnagy, akit a hadsereg legjobb repülőjének tartanak.

Önkéntes repülők.

A Magyar Aero Szövetség a mapokban felhívást tett közzé, melyben felszólította azokat, akik kedvet éreznek a repüléshez, a jelentkezésre. A budapesti rákosi repülőtéren állít fel a Szövetség pilóta-iskolát, ahol az arra alkalmas szervezetű jelentkezőket ingyen vezetik be a repülés tudományába. Ez a felhívás rendkívüli sikerrel járt. Már az első nap több mint hatvanan jelentkeztek, s készen mutatkoztak a kívánt géptörési biztosíték (2000 korona) deponálására. Van a jelentkezők között egy műegyetemi tanár, több mérnök, földbirtokos, magánzó. A Szövetségnek az a célja, hogy ezeket kiképeztesse és a pilóta-vizsga letétele után a hadseregbe felvéteti. Az esetleges géptörésekért kell a tanulóknak biztosítékot nyújtani, a fennmaradó összeget pedig a levizsgázott növendékek visszaadják. Október elsején nyílik meg a Szövetség pilóta-iskolája, a repülést Wittmann mérnök, a Schicht-körrepülés, a Szent-István-díj, a postyéní repülőverseny győztese fogja oktatni, bizonyos tehát, hogy a Szövetség pilóta-iskolája kiváló légjárókat fog a hadseregnek szolgáltatni.

Ennyit tájékozásul a magyar légjárókról, azokról, akik neincsak az ellenséggel, hanem az elemekkel is küzdenek, férfiasan, haláltnemvető bátorsággal, mint az jó magyarhoz illik.

Tamás Rezső.